

MAKING GOOD DECISIONS

ကောင်းမွန်သောဆုံးဖြတ်ချက်များပြုလုပ်ခြင်း (ချမှတ်ခြင်း)

- ရည်ရွယ်ချက်များ**
- ၁။ သင်တန်းသူ၊ သားများသည်ရှုထောင့်မျိုးစုံမှစဉ်းစားတွေးခေါ်ခြင်းသည်တိုးတက်မှုတစ်ခုဖြစ်ကြောင်းဆွေးနွေးခြင်းများပြုလုပ်ရန်နှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်များပြုလုပ်ရာတွင်ကျိုးကြောင်း ဆီလျော်စွာပြုလုပ်နိုင်ကြောင်းနားလည်သဘောပေါက်လာစေရန်။
  - ၂။ သင်တန်းသူ၊ သားများသည်မိမိတို့၏ပြုမူခြင်းနှင့်၎င်း၏အကျိုးဆက်များ၊ ရလဒ်များတွင်မိမိတို့တာဝန်ယူရန်လိုအပ်ကြောင်းနားလည်သဘောပေါက်လာစေရန်။

နည်းစနစ်	အချိန်	ဗဟုသုတ
<p>ပုံပြင်- အလွန်ထက်မြက်သောအသက်(၂၀)အရွယ်ရှိအမျိုးသမီးငယ်တစ်ဦးသည်ဆေးပညာ(သို့) တက္ကသိုလ်တစ်ခုတွင်ပညာသင်ယူရန်(သို့)မိသားစု၏လုပ်ငန်းဖြစ်သောကျောက်မျက်ရတနာလုပ်ကိုင်ရမည်လားဆိုသည်ကိုဆုံးဖြတ်ချက်ချရန်ကြိုးစားနေသည်။</p>	<p>၁၀မိနစ်</p>	<p>၁။ အကယ်၍ဤအရာကကောင်းမွန်သည်ဟုခံစားရလျှင်စိတ်၏စေ့ညွှန်ရာအတိုင်းပြုလုပ်ပါ။</p> <p>၂။ သင်၏ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာတွင်အထောက်အပံ့အရာများကိုအခြားသူများထံမေးမြန်းပါ။ ဥပမာ- ဆရာများ၊ အသက်ကြီးသူများ၊ မိဘ။</p>
<p>သူမ၏သူငယ်ချင်း(၆)ဦးတို့သည်သူမဆုံးဖြတ်ချက်ချရာတွင်ကျေနပ်ဖွယ်ဖြစ်သောအကြံဉာဏ်များကိုစာရွက်ပေါ်တွင်ရေးချ၍သူမထံယူဆောင်လာကြသည်။ (ဗဟုသုတစာမျက်နှာတွင်) သူမ၏အခန်းထဲသို့တစ်ယောက်ပြီးတစ်ယောက်ဝင်၍ထိုအကြံပေးစာများကိုပေးကြသည်။ သူမသည်သူငယ်ချင်းများ၏အကြံဉာဏ်များကိုလက်ခံဆုံးဖြတ်နိုင်ရန်လူအချို့ထံသွားမေးမြန်းဆွေးနွေးခဲ့သည်။ (မိဘ၊ ဆရာနှင့် ဗေဒင်အတတ်)သူတို့၏အကြံဉာဏ်အားလုံးသည်သူမအတွက်အမှန်တကယ်ကောင်းမွန်ခြင်းမရှိဘဲသူမစိတ်ကိုရှုတ်ထွေးစေသည်။</p>		<p>၃။ သင်၏သူငယ်ချင်းများပြုလုပ်သည့်အတိုင်းလုပ်ပါ။ ဖိအားများနှင့်ရှိနေပြီးအများလုပ်သည့်အတိုင်းလိုက်လုပ်ပါ။</p> <p>၄။ ကျွန်ုပ်တို့၏ယဉ်ကျေးမှု၊ မိသားစုထုံးစံနှင့်ရိုးရာအတိုင်းလိုက်လုပ်ပါ။ ပြောင်းလဲရန်အတွက်လှေပေါ်ရှိလူများဒုက္ခရောက်အောင်လှေကိုမလှုပ်ယမ်းပါနှင့်။</p> <p>၅။ ကြို၍ဟောကိန်းထုတ်နိုင်သူထံသို့သွားရောက်မေးမြန်းပါ။</p> <p>၆။ ဘာကိုမှမလုပ်ဘဲဆုံးဖြတ်ချက်ချခြင်းကိုအခြားရွေးချယ်ရန်တစ်ခုမရှိမခြင်းအချိန်ဆွဲထားပါ။</p>

- ဆုံးဖြတ်ချက်ချခြင်း၏ အကျိုးရလဒ်များ ဤကဲ့သို့သော အကြံဉာဏ်များဖြင့် အရေးကြီးသော ဆုံးဖြတ်ချက်များချမှတ်ရမည့်အချိန်တွင် မည်ကဲ့သို့ ဆုံးဖြတ်ချက်ချနိုင်မည်နည်း။ သင့်ထံတွင် အခြားသော အကြံဉာဏ်များရှိသလား။

ဤအရာကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် တစ်ခုခြင်းစီ၏ ရလဒ်များကို စဉ်းစားပါ။

အကျိုးရလဒ်များသည် ကျွန်ုပ်တို့ကို အထောက်အပံ့ဖြစ်စေသလား။ ထိုအရာများကြောင့် အခြားသူများနှင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် သင်ယူနိုင်သလား။

- ဘက်ပေါင်းစုံမှ စဉ်းစားခြင်းစွမ်းရည်ကို ဖွံ့ဖြိုးစေခြင်း။
- (က) ဘက်ပေါင်းစုံမှ စဉ်းစားသုံးသပ်ခြင်း ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။ လူအုပ်ကြီးအား ထိုအဓိပ္ပါယ်ကို မေးပါ။

- ၁. ကျွန်ုပ်တို့ ဆုံးဖြတ်ချက်များချချိန်တွင် အခြားသူများမည်ကဲ့သို့ ထင်မြင်ယူဆကြသည်မှာ-
  - စိတ်လှုပ်ရှား၍ ဆုံးဖြတ်ခြင်း၊ အကြောင်းအရာများအား လုံးစဉ်းစားဘဲ ခံစားမှုတစ်ခုတည်းဖြင့် ဆုံးဖြတ်ခြင်း။
  - အခြားသူများသည် သူတို့ကြိုက်နှစ်သက်ရာ (သို့) စိတ်ဝင်စားသည့် အရာများကိုသာ စဉ်းစားကြသည်။ သူငယ်ချင်းများလည်း ထူးခြားမှုမရှိကြပါ။
  - ရိုးရာယဉ်ကျေးမှုဖြစ်သော ကြောင့် ရွေးချယ်ခွင့်မရှိပါ။
  - ဗေဒင်ဆရာဟောပြောရာတွင် လှည့်စားမှုများစွာကို အသုံးပြုကြပြီး ကျွန်ုပ်တို့နားထောင်လိုသည့် အရာများကို စဉ်းစားဟောပြောကြသည်။
  - မည်သည့်အရာကိုမျှ မပြုလုပ်ပါနှင့်။ ဘာကိုမျှ မလုပ်ဘဲ ထားခဲ့ပါ။
  - ဘက်ပေါင်းစုံအကြိမ်ကြိမ်စဉ်းစားရန် လိုအပ်ပြီး ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာတွင် အချက်အလက်များနှင့် အကျိုးဆက်ရလဒ်ပေါ်တွင် မူတည်၍ ပြုလုပ်ရမည်။

- ၁၅ မိနစ် ၂. ဘက်ပေါင်းစုံမှ စဉ်းစားသုံးသပ် ဆုံးဖြတ်ခြင်း ဆိုသည်မှာ- ပြဿနာတစ်ခုကို ကဏ္ဍပေါင်းစုံမှ ကြည့်ရှုသုံးသပ်ပြီး အချက်အလက်များ၊ အခြားတစ်ဖက် (အဘက်ဘက်) မှ ရလဒ်အဖြေများ၊ အကျိုးဆက်များပေါ်တွင် မူတည်၍ ဆုံးဖြတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာလေ့လာ၍ ကောင်းမွန်သော ဆုံးဖြတ်ချက်များချ

မှတ်ခြင်းဖြစ်သည်။

(ခ) ABC ...အခြေခံသောဆုံးဖြတ်ချက်ချ
မှတ်သောအစီအစဉ်များ

(ABC ဖြင့်ဘာသာပြန်ဆိုခြင်းမရှိပါက
လက်(၅)ချောင်းကိုဥပမာထား၍
သင်ကြားပါ) နံပါတ်(၅)လက်ချောင်း
ဖြင့်စတင်ပါ။ နံပါတ်(၄)လက်ချောင်း
သည်ကျွန်ုပ်တို့၏အားနည်းမှုကိုကိုယ်
စားပြုပြီးဘုရားထံမှအကူညီရရန်လို
အပ်ကြောင်းဖော်ပြသည်။ (လက်သီး
ဆုပ်ထားသည့်ပုံစံမှအခြားပုံစံသို့မ
ပြောင်းလဲရန်) နံပါတ်(၃)လက်ချောင်း
သည်အရည်အသွေးကိုဖော်ပြပြီးအရေး
ကြီးဆုံးအရာတစ်ခုဖြစ်သည်။ နံပါတ်
(၂)လက်ချောင်းသည်လမ်းညွှန်ပြခြင်း
ကိုကိုယ်စားပြုပြီးအောင်မြင်ခြင်း(သို့)
ကျရှုံးခြင်းကိုအကဲဖြတ်ပေးသည်။

(ခ) ABCDE အခြေခံသောဆုံးဖြတ်ချက်ချ
မှတ်ခြင်း

၁။ အစီအစဉ်များ

အခြားတစ်ဘက်ဘက်မှ(ဘက်ပေါင်း
စုံမှ)ပြဿနာကိုချဉ်းကပ်ခြင်းအချက်
အလက်များစုဆောင်းရန်နှင့်ရွေးချယ်
နိုင်မည့်အရာများကိုစာရင်းပြုစုရန်။

၂။ ယုံကြည်ခြင်း

ကျွန်ုပ်တို့ထက်ပိုမိုခွန်အားကြီးသော
သူထံမှခွန်အားယူပါ။ ဘုရားသခင်
ထံမှအကူညီနှင့်လမ်းပြခြင်းကိုလက်ခံ
၍ဘုရားသခင်ကိုအမှီပြုပါ။

၃။ အကျိုးဆက်ရလဒ်များ

ရွေးချယ်ခြင်းများ၏ ရေရှည်နှင့်ရေတို
အကျိုးရလဒ်များကိုကြည့်ရန်။ ရုပ်
ပိုင်း၊ လူမှုရေး၊ စိတ်ပိုင်း၊ ဝိညာဉ်
ရေးတွင်ကျွန်ုပ်နှင့်အခြားသူများရွေး
ချယ်မှုကြောင့်အကျိုးရလဒ်အမြတ်
နှင့်ဆုံးရှုံးမှုများကိုသိရန်။

၄။ ဆုံးဖြတ်ချက်ချခြင်း

ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာတွင်စွန့်လွှတ်အနစ်
နာခံလိုစိတ်ရှိပြီးကိုယ်ပိုင် (မိမိကိုယ်
ပိုင်)ဆုံးဖြတ်ချက်များချမှတ်ပါ။ ဆုံး
ဖြတ်ချက်အတွက်တာဝန်ယူပါ။

၅။ ပြန်လည်စဉ်းစားဆင်ခြင်သုံးသပ်ခြင်း

လိုအပ်သလိုညှိနှိုင်းမှုများပြုလုပ်ပြီး
အနာဂတ်အတွက်ဆုံးဖြတ်ရာတွင်
အသုံးပြုပါ။

ကွဲပြားခြားနားစွာပြောင်းလဲ၍အင်တိုက်အားတိုက်
အလုပ်လုပ်ခြင်း၊ ဆုံးဖြတ်ချက်ချခြင်းကိုကိုယ်
စားပြုသောမျဉ်းကြောင်းတစ်ကြောင်းကိုဆွဲပါ။
မျဉ်းနှစ်ဘက်တွင်ဖိအားပေးခြင်းနှင့်ဟန့်တား
ခြင်းကိုကိုယ်စားပြုသောမြားများကိုဆွဲပါ။
ထိုမြားတို့သည်မည်သည့်အရာကိုပုံဆောင်
နေသနည်း။

၃. ကျွန်ုပ်တို့၏ဘက်ပေါင်းစုံမှစဉ်းစားတွေးခေါ်
မှုစွမ်းရည်ကိုလက်တွေ့အသုံးပြုခြင်း။ အုပ်စုငယ်(၆)အုပ်
စုခွဲပါ။ အောက်တွင်ဖော်ပြထားသောအနာဂတ်အတွက်
စိတ်ကူး၍ဆုံးဖြတ်ရမည့်အကြောင်းအရာ(၆)ခုကိုအုပ်စုတစ်
ခုစီသို့ပေးပါ။ ABCDE အခြေခံ၍ဆုံးဖြတ်ချက်ကိုပြုလုပ်ပုံ
နှင့်မိမိသည်ယူကဲ့သို့ဆုံးဖြတ်ချက်ချရန်အတွက်မည်ကဲ့သို့
ပြုလုပ်ပုံကိုလူအုပ်ကြီးအားရှင်းပြပါ။

(အဖွဲ့ငယ်များကြီးကိုစာရွက်များပေးပြီးထို
စာရွက်ကိုလေးထောင့်ပုံစံပိုင်းခြားပြီးအ
လယ်တွင်နံပါတ်(B)အတွက်စက်ဝိုင်းပုံစံ
ရေးဆွဲပါ။ အခြားလေးကွက်သည်အခြား
နံပါတ် (ACDE) ကိုကိုယ်စားပြုသည်။

၄. အသုံးပြုရန်အကျဉ်းချုပ်
ဆုံးဖြတ်ချက်များပြုလုပ်ရာတွင်အချက်များအပေါ်တွင်
အခြေခံ၍စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ခြင်းများ၊ လက်တွေ့အကျိုး
ဆက်များ၊ အားလုံးအတွက်အကောင်းဆုံးနည်းလမ်းကို
ရွေးချယ်လုပ်ကိုင်လိုသည့်ဆန္ဒရှိခြင်းများကိုသင်ယူရန်။
ကျွန်ုပ်တို့၏အပြုမူများဖြင့်အခြားသူများအားလွှမ်းမိုးရန်
ဆုံးဖြတ်နိုင်သည်။ သင်တို့ပြုလုပ်မည့်ဆုံးဖြတ်ချက်များ
အကြောင်းရေးပါ။

ဆုံးဖြတ်ချက်များပြုလုပ်လာနိုင်ရန်အတွက်စိတ်ကူးဖြင့်ဆုံးဖြတ်ချက်များပြုလုပ်ခြင်း

၁။ ရွာတစ်ရွာရှိလယ်သမားမိသားစုတစ်စုသည်ကုန်ကျစရိတ်(ကုန်ဈေးနှုန်း)မြင့်မားမှုကြောင့်ကလေးများကိုကျောင်းထားနိုင်ရန်အတွက်အခက်အခဲနှင့်ရင်ဆိုင်နေရသည်။ သူ၏ဇနီးသည် ကလေးများနှင့်သူ၏မိသားစုကိုထားခဲ့၍ကလေး၏ကျောင်းစရိတ်ကိုထောက်ပံ့နိုင်ရန်မြို့တွင်အလုပ်လုပ်ရန်စဉ်းစားခဲ့သည်။

၂။ အထည်အလိပ်စတိုးဆိုင်ပိုင်ရှင်သည်လုပ်ငန်းဆွေးနွေးပွဲတစ်ခုအတွက်သင့်ကိုစတိုးဆိုင်အပ်နှံ၍ထားခဲ့သည်။ သင်သည်ရောင်းဝယ်ရေးကိစ္စနှင့်ဘဏ်ရှိအပ်နှံငွေများကိစ္စတွင်တာဝန်ရှိသူဖြစ်လာသည်။ ထိုအချိန်တွင်သင်၏ဝမ်းကွဲညီအစ်ကိုတော်စပ်သူတစ်ဦးသည်ရွာရှိဘောလုံးအသင်း၏ဝတ်စုံကိုအော်ဒါမှာလိုသဖြင့် သင့်ထံတွင်ဈေးနှုန်းများစွာလျော့ပေးရန်တောင်းဆိုလာသည်။ သူသည်စုထားသောငွေမှအချို့ကိုပေးရန်ကမ်းလှမ်းလာသည်။ (လတ်ထိုးခြင်း)

၃။ သင်သည်သင်၏ဦးလေးနှင့်အတူအလုပ်လုပ်နေသည်။ သို့သော်သင်၏ဦးလေးသည်လုပ်ငန်းမှငွေများအားလုံးယူသွားပြီးရွာမှမြို့သို့သွားရောက်အခြေချကာသင့်ကိုအကြွေးနှင့်ထားခဲ့သည်။ နှစ်ပေါင်းများစွာကြာလာသောအခါရွာသို့ပြန်လာပြီးသူ၏အမှားအတွက်တောင်းပန်ကာထိုအမှားအတွက်ခွင့်လွှတ်ရန်နှင့်အလုပ်တွင်အတူပြန်လုပ်လိုကြောင်းတောင်းဆိုလာသည်။ သင်သည်သူ့ကိုခွင့်လွှတ်မည်လော။ (သို့)သင်သူနှင့်အတူလက်တွဲ၍အလုပ်ပြန်လုပ်မည်လား။

၄။ သင်သည်ကျောင်းဆရာ၊ မတစ်ဦးဖြစ်ပြီးထိုအချိန်ကလေးအမှတ်ကောင်းကောင်းရရန်လိုချင်သောမိဘနှစ်ပါးသည်ကသင့်ထံသို့ချည်းကပ်၍သင်၏လစာနှင့်ညီမျှသောငွေပမာဏကိုပေးရန်ကမ်းလှမ်းလာကြသည်။ သင့်ကိုကမ်းလှမ်းသောမိဘနှစ်ဦးသည်ယခင်ကသင့်၏လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များဖြစ်ပြီးလူမှုဝန်းကျင်တွင်ဩဇာအာဏာရှိသောသူများဖြစ်ခဲ့ကြသည်။ သင်သည်သင်၏အိမ်ခေါင်မိုးပြင်ရန်ငွေလိုအပ်နေပြီးမည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်မျှဤအကြောင်းကိုသိမည်မဟုတ်ချေ။

၅။ သင်၏သူငယ်ချင်းတစ်ဦးသည်သူ၏ဇနီးအားလှည့်ဖြားပြီးအခြားအမျိုးသမီးများနှင့်ပျော်ပါးနေကြောင်းသင်သိရှိထားသည်။ သင်၏သူငယ်ချင်းသည်ရောဂါကူးစက်ခံရပြီးသူ့မိသားစုထံသို့ရောဂါဆက်လက်ပြန့်ပွားလာမည်ကိုစိုးရိမ်သော်လည်းသင်သည်သူငယ်ချင်းကိုမိတ်ဆွေအဖြစ်မှဆုံးရှုံးရမည်မှာအလိုမရှိပေ။ သူ့ထံ သို့တိုက်ရိုက်ပြောဆိုဖျောင့်ဖျာမည်လော(သို့)အခြားမည်သည့်နည်းလမ်းကိုရှာကြံမည်နည်း။

၆။ သင်သည်လူတစ်ယောက်ကိုလူကုန်ကူးသူဟုသံသယရှိပြီးထိုသူသည်ရွာသို့မကြာခဏရောက်လာ
တတ် ပြီးအမျိုးသမီးများကိုမြို့တွင်အလုပ်လုပ်ရန်စွဲဆောင်ဖြားယောင်းလေ့ရှိသည်။ ရွာရှိမိဘများ
သည်သူတို့၏သမီးများကိုထိုသူခေါ်ဆောင်သွားရန်ခွင့်ပြုခြင်းဖြင့်ငွေကြေးအချို့ကိုရရှိသောကြောင့်
ထိုကိစ္စအတွက်ဝမ်းမြောက်ပုံပေါ်ကြသည်။

လူကုန်ကူးမှုအကြောင်းကိုနားလည်သဘောပေါက်ပြီးအံ့ဩဖွယ်ကောင်းသောထိုသူ၏အကြောင်းကိုလူကုန်
ကူးသူများဘက်မှအန္တရာယ်ပေးမှုမရှိအောင်စွန့်စားမှုမပြုဘဲလူများကိုသင်မည်ကဲ့သို့သတိပေးသင့်သနည်း။